

Til Norges Bank

18.11.2024

Tilrådning om utelukkelse av Petroleos Mexicanos fra Statens pensjonsfond utland

Sammenheng

Etikkrådet anbefaler å utelukke Petroleos Mexicanos (Pemex) i henhold til kriteriet for grov korrupsjon eller annen grov økonomisk kriminalitet i retningslinjene for observasjon og utelukkelse fra SPU.

Pemex er et helintegreert olje- og gasselskap med ca. 130 000 ansatte totalt. Selskapet er heleid av den meksikanske staten. Gjennom de tre divisjonene/datterselskapene Pemex Exploration and Production, Pemex Logistics og Pemex Industrial Transformation driver Pemex blant annet med leting, produksjon, raffinering, salg, lagring og transport av olje og gass, samt utvikling og produksjon av andre petrokjemiske produkter. Ved utgangen av juni 2024 eide SPU rentepapirer for ca. 1 443 millioner kroner i selskapet.

Rådets undersøkelser har vist at Pemex kan knyttes til flere korrupsjonsanklager eller -mistanker i Mexico i tidsrommet 2004-2023 der et betydelig antall ansatte i selskapet skal ha mottatt bestikkelser. Anklagene og mistankene omfatter mange tidligere ansatte i Pemex, og flere av sakene har endt med rettsforlik i USA. Det er fremdeles uklart hvor mange av de aktuelle sakene som har endt med sanksjoner mot de involverte i Pemex. Det er heller ikke klart hvor mye som totalt skal ha blitt betalt i bestikkelser. Anklagene mot tidligere CEO i Pemex – hvor det framgår at vedkommende skal ha mottatt nærmere 14 millioner USD i bestikkelser – indikerer imidlertid at det kan dreie seg om betydelige summer.

Som et statseid selskap har Pemex et styringssystem der vanlige kontrollmekanismer lettere kan settes til side, hvilket innebærer en betydelig iboende korrupsjonsrisiko. Det som da blir særlig viktig, er om Pemex sender tydelige signaler om at korrupsjonsanklager blir tatt på alvor. Etikkrådet mener at Pemex' informasjon om mulig korrupsjon og andre økonomiske uregelmessigheter knyttet til kontrakter er lite transparent. Heller enn å informere om sakene som har blitt trukket fram i media, avviser selskapet informasjon fra media på generelt grunnlag som usann og sensasjonalistisk. Dette svekker tilliten til om selskapet har en adekvat respons på disse sakene. Etikkrådet vil i den sammenheng også påpeke at sikkerhetssituasjonen for journalister som skriver om korrupsjon i Mexico er svært krevende.

I en situasjon hvor den tidligere topplederen i selskapet har vært under etterforskning helt siden 2017, og hvor selskapet kan knyttes til et betydelig antall korrupsjonssaker fra de siste 20 årene, finner rådet at «tonen fra toppen» i Pemex er for passiv på korrupsjonsområdet.

Pemex har et antikorrupsjonssystem som tilsynelatende har mange av elementene som følger av internasjonalt anerkjente anbefalinger for slike systemer. Likevel mener Etikkrådet at selskapet gir for lite innsyn i hvordan dette systemet fungerer i praksis. Pemex har ikke delt nærmere informasjon om de viktigste funnene fra selskapets seneste korrupsjonsrisikovurdering, hvordan selskapets antikorrupsjonsarbeid organiseres og

gjennomføres i praksis, eller hvor mange i selskapet som faktisk jobber med antikorrupsjon. Pemex har heller ikke delt dokumentasjon av sin håndtering av konkrete kontrakter eller varslinger som Etikkrådet har etterspurt.

Rådet mener at det er svært viktig at korrupsjonshandlinger blir møtt med adekvate reaksjoner – enten fra selskapet selv eller fra ansvarlige myndigheter – og i rimelig tid. Etikkrådet oppfatter det slik at misligheter først og fremst sanksjoneres av organer som ligger utenfor Pemex, ettersom selskapet oppgir at det ikke har informasjon om hvordan konkrete saker er fulgt opp. I lys av dette mener rådet at Pemex ikke legger tilstrekkelig vekt på håndhevelsesaspektet ved korrupsjonsbekjempelse. Rådet vil i denne sammenheng også vise til det mer overordnede risikobildet, hvor Mexico er rangert svært lavt på Verdensbankens og Transparency Internationals korrupsjonsindekser, og hvor Freedom House og andre rapporterer om svak håndhevelse og høy grad av straffrihet i landet.

Samlet sett gir ikke dette betryggende sikkerhet for at Pemex har iverksatt tilstrekkelige tiltak for å forebygge, avdekke og håndtere korrupsjon, eller at dette er noe som blir tilstrekkelig prioritert av selskapets styre og øverste ledelse. Etikkrådet mener derfor at risikoen for grov korrupsjon i tilknytning til Pemex sin virksomhet er uakseptabel.

Innhold

1	Innledning	1
1.1	Hva rådet har tatt stilling til	1
1.2	Kilder.....	2
2	Bakgrunn.....	2
2.1	De forskjellige anklagene/mistankene.....	3
2.1.1	Nyere saker	3
2.1.2	Andre saker i tidsrommet 2004-2013.....	7
2.1.3	Anklager om favorisering av selskap knyttet til tidligere ansatt	8
2.2	Korrupsjonsrisiko i sektor og land der selskapet opererer/opererer ut fra	11
3	Standarder for forebygging og håndtering av korrupsjon	13
4	Virksomhetsstyring	17
5	Pemex sine tiltak for å forebygge, oppdage og reagere på korrupsjon	18
5.1	Tonen fra toppen.....	18
5.2	Risikovurderinger	19
5.3	Retningslinjer og planer	20
5.4	Opplæring	21
5.5	Organisering.....	21
5.6	Bruk av tredjeparter og aktsomhetsvurderinger av disse	22
5.7	Varsling, granskninger og reaksjoner	23
6	Informasjon fra selskapet.....	25
7	Etikkrådets vurdering.....	27
8	Tilrådning	31

1 Innledning

Etikkrådet for Statens pensjonsfond utland (SPU) har vurdert fondets investeringer i Petroleos Mexicanos¹ (Pemex) opp mot retningslinjer for observasjon og utelukkelse fra SPU (de etiske retningslinjene).² Selskapet kan knyttes til flere korrupsjonsanklager eller -mistanker i Mexico.

Pemex er et helintegreert olje- og gasselskap som er heleid av den meksikanske staten. Ved utgangen av desember 2023 hadde Pemex totalt 128,616 ansatte. Gjennom de tre divisjonene/datterselskapene *Pemex Exploration and Production*, *Pemex Logistics* og *Pemex Industrial Transformation* driver Pemex blant annet med leting, produksjon, raffinering, salg, lagring og transport av olje og gass, samt utvikling og produksjon av andre petrokjemiske produkter.³

Ved utgangen av juni 2024 eide SPU rentepapirer for ca. 1 443 millioner kroner i selskapet.⁴

1.1 Hva rådet har tatt stilling til

Pemex kan knyttes til flere korrupsjonsanklager eller -mistanker i Mexico i tidsrommet 2004-2023. Et selskap kan utelukkes eller settes til observasjon hvis det er en uakseptabel risiko for at det medvirker til eller selv er ansvarlig for grov korrupsjon eller annen grov økonomisk kriminalitet etter de etiske retningslinjene, § 4 bokstav g).

For begrepet grov korrupsjon legger Etikkrådet følgende definisjon til grunn i tråd med rådets veletablerte praksis:⁵

¹ Issuer ID: 143123

² <https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/2014-12-18-1793?q=retningslinjer+++pensjonsfond+++utland>

³ Pemex 20-F for 2023, s. 1, 157, https://www.pemex.com/ri/reguladores/ReportesAnuales_SEC/PEMEX_20-F_2023.pdf.

⁴ NBIM, SPUs beholdning i Pemex ved utgangen av første halvår 2024, tilgjengelig på <https://www.nbim.no/no/oljefondet/investeringene/#/2024/investments/fixed-income/9237/Petroleos%20Mexicanos>.

⁵ <https://etikkradet.no/tilradninger/grov-korrupsjon/>

Grov korrupsjon foreligger dersom et selskap gjennom sine representanter

a) gir eller tilbyr en fordel – eller forsøker å gjøre det – for utilbørlig å påvirke:

i) en offentlig ansatt tjenestemann i utøvelsen av offentlige plikter eller i avgjørelser som kan tilføre selskapet en fordel, eller

ii) en person i privat sektor som tar avgjørelser eller har innflytelse på avgjørelser som kan tilføre selskapet en fordel,

b) krever eller mottar bestikkelser

og

c) korrupsjonshandlingene som er nevnt i bokstav a og b, utføres på en systematisk eller omfattende måte.

I vurderingen av framtidig korrupsjonsrisiko legger rådet for det første vekt på i hvilken grad selskapet har iverksatt effektive tiltak for å forebygge, oppdage og reagere på korrupsjon. Korrupsjonsrisikoen i sektoren og landene selskapet opererer i, er også momenter i vurderingen. Rådet legger ellers vekt på om selskapet har bidratt til å opplyse saken, og legger til grunn at det er selskapet som må godtgjøre at det arbeider effektivt med å forebygge korrupsjon dersom Etikkrådet skal anse risikoen for fondet som akseptabel.

1.2 Kilder

Informasjonen som er innhentet om korrupsjonsanklagene, stammer hovedsakelig fra internasjonal og meksikansk presse, samt fra dokumenter knyttet til rettsprosesser i USA. Vurderingen av selskapets antikorrupsjonstiltak er basert på informasjon som er publisert på Pemex sin hjemmeside og i selskapets årsrapporter, og på skriftlig kommunikasjon mellom Etikkrådet og selskapet.

Selskapet har også kommentert et utkast til tilrådning.

2 Bakgrunn

Rådets undersøkelser har vist at Pemex kan knyttes til flere korrupsjonsanklager eller -mistanker i Mexico i tidsrommet 2004-2023. Anklagene og mistankene omfatter mange tidligere ansatte i Pemex, og flere av de aktuelle sakene har endt med rettsforlik i USA. Det er imidlertid fremdeles uklart hvor mange av de aktuelle sakene som har endt med endelige sanksjoner mot de involverte i Pemex. Det er heller ikke klart hvor mye som totalt skal ha blitt betalt i bestikkelser i løpet av det aktuelle tidsrommet. Anklagene mot

tidligere CEO i Pemex – hvor det framgår at vedkommende skal ha mottatt nærmere 14 millioner USD i bestikklser – indikerer imidlertid at det kan dreie seg om betydelige summer.

2.1 De forskjellige anklagene/mistankene

2.1.1 Nyere saker

Bestikklser fra Vitol for å vinne oppdrag for Pemex:

I begynnelsen av desember 2020 inngikk det nederlandske energi- og råvarehandelsselskapet Vitol et rettsforlik med amerikanske og brasilianske påtalemyndigheter hvor selskapet aksepterte en samlet bot på 135 millioner USD for bestikklser. I henhold til anklagene betalte Vitol bestikklser over en 15-årsperiode til en rekke myndighetsrepresentanter i Brasil, Ecuador og Mexico for å vinne kontrakter og oppnå andre urettmessige fordeler for selskapet. Av forliket kom det også fram at Vitol hadde betalt bestikklser til Pemex.⁶ Nærmere detaljer omkring denne delen av forliket kom fram i slutten av august 2023, da en tidligere ansatt i Vitol ble tiltalt av amerikanske myndigheter for brudd på FCPA i forbindelse med betaling av bestikklser til ansatte i Pemex. I henhold til tiltalen skal vedkommende mellom august 2017 og juli 2020 ha tilbudt og betalt bestikklser til meksikanske myndighetsrepresentanter for å vinne og beholde oppdrag hos Pemex og Pemex' heleide datterselskap *Pemex Procurement International* (PPI). I august 2024 erkjente vedkommende straffskyld for å ha betalt til sammen 600 000 USD i bestikklser i det aktuelle tidsrommet til to ansatte i PPI for å vinne oppdrag for Vitol på levering av etan til Pemex.⁷

⁶ U.S. Department of Justice, 3. desember 2020: *Vitol Inc. Agrees to Pay Over \$135 Million to Resolve Charges for Bribery Schemes in Latin America*, <https://www.justice.gov/usao-edny/pr/vitol-inc-agrees-pay-over-135-million-resolve-charges-bribery-schemes-latin-america>; United States of America against Vitol Inc. Deferred Prosecution Agreement. United States District Court Eastern District of New York. AES/CC:DCP/DF:MEB/AS/DE. F. # 2020R00957. S. A-18.

⁷ United States Attorney's Office. Southern District of Texas, 21. august 2023: *Houston oil trader charged in international bribery scheme*, <https://www.justice.gov/usao-sdtx/pr/houston-oil-trader-charged-international-bribery-scheme>; U.S. Department of Justice, 22. august 2024: *Former Energy Trader for Vitol Inc. Pleads Guilty to*

Korrupsjonssaker knyttet til CEO i Pemex fra 2012 til 2016:

Den største og mest kjente av sakene der en tidligere CEO er under etterforskning, dreier seg om bestikkelser fra det brasilianske entreprenørfirmaet *Odebrecht*. I forbindelse med rettsforliket som *Odebrecht* inngikk med amerikanske myndigheter i desember 2016 for brudd på FCPA, kom det fram at selskapet hadde betalt 6 millioner USD til en leder på høyt nivå i et statseid og statskontrollert meksikansk selskap i bytte mot at vedkommende hjalp *Odebrecht* å vinne en kontrakt med selskapet.⁸ I april 2017 ble den tidligere CEO'en pekt ut som den sentrale mottakeren av bestikkelsene fra *Odebrecht* ifølge brasilianske medier som refererte lekkede avhørsreferater fra den brasilianske etterforskningen av *Odebrecht*.⁹ I løpet av 2017 ble også mer detaljerte utdrag fra ovennevnte avhørsreferater offentliggjort i både brasilianske og meksikanske medier. Ifølge avhørsreferatene var den tidligere CEOen den sentrale mottakeren av bestikkelsene som skulle ha blitt overført mellom 2012 og 2014. Det fremgikk også at det totalt dreide seg om ca. 10 millioner USD, og ikke 6 millioner som tidligere rapportert. Hovedformålet med bestikkelsene var å vinne kontrakten på grunnarbeider på *Miguel Hidalgo*-raffineriet i Tula, Mexico.¹⁰

International Bribery Scheme, <https://www.justice.gov/opa/pr/former-energy-trader-vitol-inc-pleads-guilty-international-bribery-scheme>.

⁸ United States District Court Eastern District of New York, 21. desember 2016. United States of America against *Odebrecht S.A.*, Cr. No. 16-643 (RJD), <https://www.justice.gov/opa/press-release/file/919911/download>.

⁹ Veja, 11. april 2017: *Odebrecht relata propina no México, Venezuela, Argentina e Angola*, <http://veja.abril.com.br/politica/odebrecht-relata-propina-no-mexico-venezuela-e-angola/>.

¹⁰ Aristegui Noticias, 13. august 2017: *El Expediente Secreto de Odebrecht (Reportaje Especial)*, <http://aristeguinoticias.com/1308/mexico/emilio-lozoya-es-quien-recibio-los-sobornos-de-10-millones-de-dolares-de-odebrecht/>; O Globo, 13. august 2017: *Odebrecht aponta para executivo ligado a presidente do México*, <https://oglobo.globo.com/brasil/odebrecht-aponta-para-executivo-ligado-presidente-do-mexico-21700591>. I desember 2017 ble også videooptak fra de aktuelle avhørene offentliggjort i meksikanske medier: Aristegui Noticias, 5. desember 2017: *Los videos secretos que incriminan a Lozoya con Odebrecht*,

En annen sak knytter seg til selskapet *Althos Hornos de Mexico* (AHMSA), en av Mexico's største stålprodusenter, som fikk bistand av Odebrecht til å overføre 3,7 millioner USD i bestikkelsespenger via et stråselsskap. Ifølge anklagene skal også disse pengene ha gått til den tidligere CEOen. Overføringen skal ha skjedd noen uker etter at AHMSA gjennomførte et kontroversielt salg av en gjødsselfabrikk til Pemex i 2014. Fabrikken – *ProAgro (Agronitrogenados)* – ble solgt for 475 millioner USD, mens den reelle verdien har blitt anslått til kun å være 50 millioner USD.¹¹

En tredje sak er salget av gjødselprodusenten *Fertinal* til Pemex i 2015. Saken, som også skal være under etterforskning av amerikanske myndigheter, involverer den tidligere presidenten i Mexico i tillegg til tidligere CEO i Pemex. Pemex betalte 635 millioner USD for *Fertinal* til tross for klare advarsler fra flere revisjonsselskaper og Mexicos riksrevisjon om at selskapet var tilnærmet konkurs.¹²

Anklager om korrupsjon og manglende oppfølging av varsler ved Antonio Dovalí Jaime-raffineriet:

I slutten av februar 2023 varslet en nylig oppsagt ingeniør offentlig om uregelmessigheter ved *Antonio Dovalí Jaime-raffineriet*. Ifølge varsleren, som hadde jobbet som ingeniør i 23 år på raffineriet, anså han oppsigelsen som gjengjeldelse for at han gjentatte ganger siden 2015 hadde varslet internt om risiko for forurensninger,

<https://aristeguinoicias.com/0512/mexico/los-videos-secretos-que-incriminan-a-lozoya-con-odebrecht/>; Sinembargo, 11. desember 2017: *De 2013 a 2016, Emilio Lozoya abrió y cerró entre 7 y 9 cuentas en dólares, euros y francos suizos*, <http://www.sinembargo.mx/11-12-2017/3360943>; The Wall Street Journal, 14. august 2017: *Former Pemex CEO Emilio Lozoya Took Bribes, Ex-Odebrecht Officials Say*, <https://www.wsj.com/articles/former-pemex-ceo-emilio-lozoya-took-bribes-ex-odebrecht-officials-say-1502760808>.

¹¹ Reuters, 28. mai 2019: *In bold anti-graft push, Mexico sets sights on ex-president's confidant*, <https://news.yahoo.com/bold-anti-graft-push-mexico-sets-sights-ex-044028887--business.html>.

¹² El Universal, 18. juni 2019: *U.S. investigates former President Peña Nieto for bribery*, <https://www.eluniversal.com.mx/english/us-authorities-are-investigating-former-president-pena-nieto-bribery>; The Wall Street Journal, 8. April 2021: *How an Obscure Fertilizer Deal Enriched a Mexican Billionaire*, <https://www.wsj.com/articles/how-an-obscure-fertilizer-deal-enriched-a-mexican-billionaire-11617894757>.

utslipp og branner ved anlegget, samt mistanker om korrupsjon.¹³ I slutten av oktober 2023 kom det videre fram at varsleren hadde opplyst at tre selskap – Química Apollo, Recursos Omega og Instituto Mexicano del Petróleo – hadde hatt kontrakter med raffineriet på til sammen ca. 62,5 millioner USD i tidsrommet 2019-2023 for tjenester som ikke hadde blitt utført. Kontraktene omfattet både kjemisk rensing av avløpsvann fra raffineringssprosessene, samt rensing av olje som hadde blitt gjenvunnet fra disse prosessene, men ifølge varsleren hadde Pemex betalt selskapene selv om arbeidet ikke var blitt utført.¹⁴

Mellom 2015 og 2024 har det vært flere større branner og utslipp ved raffineriet.¹⁵

¹³ Urbano 24 Horas, 1. mars 2023: *Lo despiden por denunciar corrupción en la refinería Antonio Dovalí Jaime*, <https://www.urbano24horas.com/2023/03/lo-despiden-por-denunciar-corrupcion-en.html>.

¹⁴ El Financiero, 25. oktober 2023: *Pemex paga millones por servicio fantasma en Salina Cruz*, <https://www.elfinanciero.com.mx/opinion/lourdes-mendoza/2023/10/25/pemex-paga-millones-por-servicio-fantasma-en-salina-cruz/>; El Financiero, 22. juli 2024: *¿Y la prima Felipa? Sigue cobrando sin dar servicio en Pemex*, <https://www.elfinanciero.com.mx/opinion/lourdes-mendoza/2024/07/22/y-la-prima-felipa-sigue-cobrando-sin-dar-servicio-en-pemex/>.

¹⁵ The San Diego Union-Tribune, 24. november 2015: *8 Injured in refinery fire in Mexico*, <https://www.sandiegouniontribune.com/en-espanol/sdhoy-8-injured-in-refinery-fire-in-mexico-2015nov24-story.html>; NDTV, 15. juni 2017: *Fire Breaks Out At Mexico's Top Refinery, Nine Injured*, <https://www.ndtv.com/world-news/fire-breaks-out-at-mexicos-top-refinery-nine-injured-1712409>; El Heraldo de México, 7. august 2021: *Explosión en refinería de Salina Cruz, Oaxaca, asusta a ciudadanos*, <https://heraldodemexico.com.mx/nacional/2021/8/7/explosion-en-refineria-de-salina-cruz-oaxaca-asusta-ciudadanos-323677.html>, Reuters, 17. april 2022: *Mexico's Pemex says fire under control at Salina Cruz refinery*, <https://www.reuters.com/business/energy/mexicos-pemex-battles-fire-salina-cruz-refinery-2022-04-16/>; Mexico Business News, 11. november 2022: *Four Oil Spills in 40 Days in Salina Cruz, Oaxaca*, <https://mexicobusiness.news/oilandgas/news/four-oil-spills-40-days-salina-cruz-oaxaca>; Bloomberg, 18. mai 2023: *Pemex Says Second Refinery Fire in Two Days Was Contained*,

2.1.2 Andre saker i tidsrommet 2004-2013

Det er også andre anklager og mistanker om korrupsjon i Pemex eller i selskapets datterselskap. Disse sakene har enten blitt kjent gjennom etterforskningene til U.S. SEC eller gjennom undersøkelsene til det meksikanske administrasjonsdepartementet, *Secretaría de la Función Pública* (SFP), den meksikanske riksrevisjonen – *Auditoría Superior de la Federación* (ASF) eller den meksikanske sivile etterretningstjenesten – *Centro de Investigación y Seguridad Nacional* (CISEN). Sakene omfatter bl.a. anklager om bestikklser fra *Siemens* i 2004 i tilknytning til moderniseringen av et raffineri i *Cadereyta*-regionen,¹⁶ anklager om favorisering av underleverandører og forsøk på overfakturerings i forbindelse med reparasjonsarbeid på det petrokjemiske anlegget i *Escolín* i 2007,¹⁷ anklager om bestikklser fra *Hewlett-Packard* for å vinne en IT-kontrakt i tidsrommet 2008-2009,¹⁸ anklager om bestikklser fra det amerikanske oljeserviceselskapet *Key Energy Services* (KES) i tidsrommet 2010 til 2013 for bistand i forbindelse med

<https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-05-18/pemex-sees-second-refinery-fire-in-two-days-outlets-report>; Imparcial Oaxaca, 9. september 2024: *Cada día más recurrentes incendios en la refinería*, <https://imparcialoaxaca.mx/oaxaca/889910/cada-dia-mas-recurrentes-incendios-en-la-refineria/>.

¹⁶ U.S. Securities and Exchange Commission, 12. desember 2008: Complaint, SEC vs. Siemens AG, Case: 1:08-cv-02167.

¹⁷ Expansión, 2. februar 2011: *SFP sanciona a 12 funcionarios de Pemex*, <https://expansion.mx/negocios/2011/02/02/pemex-corrupcion-sindicato-cnnexpansion>; Portal Automotriz, 2. februar 2011: *Sancionados 12 funcionarios de Pemex y 3 empresas por corrupción*, <https://www.portalautomotriz.com/noticias/combustibles/sancionados-12-funcionarios-de-pemex-y-3-empresas-por-corrupcion>.

¹⁸ U.S. Department of Justice, Criminal Division, 9. April, 2014: *Re: Hewlett-Packard Mexico, S. de R.L. de C.V.*, <https://www.justice.gov/sites/default/files/criminal-fraud/legacy/2014/04/10/hp-mexico-npa.pdf>; La Jornada, 11. april 2014: *Identifican a ex funcionarios de Pemex relacionados con soborno*, <http://www.jornada.unam.mx/2014/04/11/economia/026n1eco>; Negocios, 11. april 2014: *Identifican a 2 ligados al soborno HP-Pemex*, http://www.milenio.com/negocios/Identifican-ligados-soborno-HP-Pemex_0_278972122.html.

anbudsprosesser og kontraktsutvidelser,¹⁹ og anklager om favorisering av oljeserviceselskapet *Oceanografía S.A. de C.V.* ved inngåelse av kontrakter i tidsrommet 2003 til 2013.²⁰

2.1.3 Anklager om favorisering av selskap knyttet til tidligere ansatt

I begynnelsen av mars 2014 ble det fremmet anklager i den meksikanske nasjonalforsamlingen om at det nordlige regionkontoret til *Pemex Exploración y Producción* (PEP) siden desember 2012 hadde drevet med budrigging som blant annet favoriserte flere oljeserviceselskap som var eid av en tidligere vise-direktør for regionkontoret. Felles for de fleste av disse selskapene var at de hadde «Sepec» i navnet.

^{21, 22}

I tidsrommet 2014-2017 var det også flere selskaper som rettet anklager mot Pemex for favorisering av Sepec-selskaper, men uten at dette skal ha fått konsekvenser for samarbeidet mellom dem. I april 2015 ble eieren av Sepec-selskapene anmeldt av flere konkurrenter fordi de mistenkte vedkommende for å ha stått bak sabotasjeaksjoner hvor kjøretøy, maskiner og annet utstyr hadde blitt satt i brann, samt trusler. Aksjonene skal blant annet ha funnet sted i september og november 2014 og i mars og april 2015.²³

¹⁹ U.S. Securities and Exchange Commission, 11. august 2016. Administrative Proceeding, File No. 3-17379. In the matter of Key Energy Services, Inc.

²⁰ Reuters, 7. mars 2014: *Troubled past haunts Mexico oil company at center of Citi scandal*, <https://www.reuters.com/article/us-citigroup-mexico-oceanografia-insight/troubled-past-haunts-mexico-oil-company-at-center-of-citi-scandal-idUSBREA2613H20140307>; Contralínea, 30. mars 2014: *Cisen investiga a exsecretario de Energía y tres directores generales de Pemex por caso Oceanografía*, <https://contralinea.com.mx/portada/cisen-investiga-exsecretario-de-energia-tres-directores-generales-de-pemex-por-caso-oceanografia/>.

²¹ Forkortelse for *Servicios Petroleros Especializados del Centro*.

²² Sinembargo, 6. mars 2014: *Documentos de MC revelan que el Pemex de EPN también dio contratos a empresas ligadas a Oceanografía*, <http://www.sinembargo.mx/06-03-2014/923461>.

²³ Noreste, 3. november 2014: *Mafia en las licitaciones de PEP; exigen se investigue a* [redacted], (sist besøkt 16. februar 2018); Milenio, 11. mai 2015: *Acusan a* [redacted]

I januar og februar 2017, i forbindelse med nye anklager om uregelmessigheter knyttet til kontraktene mellom «Sepec»-selskap og Pemex, ble det også klart at mistankene omfattet flere representanter for ledelsen ved det aktuelle regionkontoret.²⁴ Dette førte til at en meksikansk senator i begynnelsen av mars 2017 anmodet ASF om å gjennomføre en revisjon av det nordlige regionkontorets virksomhet, samt granske en spesifikk kontrakt mellom PEP og ett av Sepec-selskapene.²⁵

I begynnelsen av oktober 2017 fremkom det at SFP hadde avdekket at 26 ansatte i Pemex hadde tilegnet seg til sammen i overkant av 200 millioner MXN (ca. 90 millioner NOK) på ulovlig vis. Én av disse var vise-direktør ved det nordlige regionkontoret til PEP. Fire av selskapene til Sepec-eieren ble ilagt bøter på til sammen 54 millioner USD for å ha forfalsket informasjon for å vinne kontrakter for PEP. Videre ble to av selskapene utestengt fra å delta i offentlige anbudskonkurranser i fem år, mens to andre ble

██████ por "terrorismo corporativo", [lenke til artikkelen](#); Noreste, 24. januar 2017: *Secuestra ████████ a región norte de PEMEX* (sist besøkt 16. februar 2018); Newsweek Veracruz Edición 47, 10. februar 2017: *Gana contratos en Pemex quemando a compañías competidoras y extorsionando a funcionarios* (sist besøkt 21. mars 2018).

²⁴ Noreste, 24. januar 2017; Newsweek Veracruz Edición 47, 10. februar 2017.

²⁵ Diario de los Debates de la Cámara de Senadores del Congreso de los Estados Unidos Mexicanos. Sesión Pública Ordinaria Celebrada en la Ciudad de México, el 7 de Marzo de 2017, s. 479-81. Selve anmodningen er tilgjengelig her: http://sil.gobernacion.gob.mx/Archivos/Documentos/2017/03/asun_3493504_20170302_1488473416.pdf.

utstengt i ti år.²⁶ I august 2021 ble utestengelsene annullert for samtlige fire selskaper. Det er ikke gitt noen begrunnelse for annulleringen i de offentlige kunngjøringene.²⁷

²⁶ Aristegui Noticias, 1. oktober 2017: *La corrupción de cada día: 76 funcionarios amasaron fortuna de casi 500 mdp*, <https://aristeginoticias.com/0110/mexico/la-corrupcion-de-cada-dia-76-funcionarios-amasaron-fortuna-de-casi-500-mdp/>; Vanguardia, 1. oktober 2017: *Secretaría de la Función Pública revela megafraude que vincula a exfuncionario de Pemex*, <https://vanguardia.com.mx/noticias/nacional/secretaria-de-la-funcion-publica-revela-megafraude-que-vincula-exfuncionario-de-pemex-OQVG3336282>. De aktuelle selskapene er hhv. Servicios Petroleros Especializados del Centro, S.A. de C.V. (SEPEC): https://www.dof.gob.mx/nota_detalle.php?codigo=5497875&fecha=20/09/2017#gsc.tab=0; Sepec Cts, S.A. de C.V.: https://www.dof.gob.mx/nota_detalle.php?codigo=5497876&fecha=20/09/2017#gsc.tab=0; Sepec Well Services, S.A. de C.V.: https://www.dof.gob.mx/nota_detalle.php?codigo=5497877&fecha=20/09/2017#gsc.tab=0; Petrodata Services, S.A. de C.V.: https://www.dof.gob.mx/nota_detalle.php?codigo=5497878&fecha=20/09/2017#gsc.tab=0.

²⁷ Servicios Petroleros Especializados del Centro, S.A. de C.V.: https://www.dof.gob.mx/nota_detalle.php?codigo=5628223&fecha=31/08/2021#gsc.tab=0; Sepec CTS, S.A. de C.V.: https://www.dof.gob.mx/nota_detalle.php?codigo=5628224&fecha=31/08/2021#gsc.tab=0; Sepec Well Services, S.A. de C.V.: https://www.dof.gob.mx/nota_detalle.php?codigo=5628225&fecha=31/08/2021#gsc.tab=0; Petrodata Services, S.A. de C.V.: https://www.dof.gob.mx/nota_detalle.php?codigo=5628226&fecha=31/08/2021#gsc.tab=0. Se også: Entérate México, 17. september 2023: *La 4T sigue beneficiando con contratos por dedazo al ex subdirector de Pemex Exploración y Producción*, [REDACTED]: *en agosto pasado le entregó obras por más de 40 millones de dólares*, [lenke til artikkelen](#).

2.2 Korrupsjonsrisiko i sektor og land der selskapet opererer/opererer ut fra

Sektorrisiko:

Det har lenge vært kjent at olje- og gass er blant sektorene med høyest korrupsjonsrisiko i verden. I Transparency Internationals *Bribe Payers Index* fra 2011 ble f.eks. olje- og gass rangert som den fjerde meste korrupte blant de 19 sektorene som da ble gjennomgått.²⁸ I OECD's *Foreign Bribery Report* fra 2014 ble utvinningsindustrien – som olje- og gass er en del av sammen med gruvevirksomhet – rangert som den mest korrupte av samtlige sektorer.²⁹ Den høye korrupsjonsrisikoen må ses i sammenheng med flere faktorer. Utvinning av naturressurser er tradisjonelt forbundet med ekstraordinær avkastning (grunnrente), noe som i seg selv kan gi sterke incentiver for korrupsjon. Videre er olje- og gassutvinningsprosjekter ofte svært komplekse, og består av mange forskjellige komponenter og aktører, hvilket kan gjøre det veldig krevende for utenforstående å få oversikt over hva som foregår.³⁰ Prosjektene er også ofte store og langsiktige, hvor det kan ta lang tid (år) før selskapene begynner å få avkastning på investert kapital. Dette kan gjøre det vanskeligere å stå imot krav om bestikkelser som måtte dukke opp underveis i prosjektførsløpet.³¹ Oljeutvinning finner dessuten ofte sted i jurisdiksjoner hvor det er høy korrupsjonsrisiko, og er avhengig av offentlige konsesjoner og tillatelser.

²⁸ Transparency International: *Bribe Payers Index 2011*, s. 15, <https://www.transparency.org/en/publications/bribe-payers-index-2011>.

²⁹ OECD. 2014. *Foreign Bribery Report. An Analysis of the Crime of Bribery of Foreign Public Officials*, s. 21, <https://www.oecd.org/corruption/oecd-foreign-bribery-report-9789264226616-en.htm>.

³⁰ GAN Integrity, 6. juli 2018: *Corruption Risk in Oil and Gas: Why We See So Much*, <https://www.ganintegrity.com/blog/oil-company-corruption/>.

³¹ U4 Anti-Corruption Resource Centre: *Basic guide to corruption and anti-corruption in oil, gas, and mining sectors*, <https://www.u4.no/topics/oil-gas-and-mining/basics> (sist besøkt 22.03.2024).

Landet som Pemex opererer i:

Mexico befinner seg langt nede både på Verdensbankens og Transparency Internationals indekser for henholdsvis *Control of Corruption* og *Corruption Perceptions*, og utviklingen totalt sett har gått i negativ retning de siste ti årene.³²

"*Freedom in the World*"-rapporten fra Freedom House for 2024 bekrefter at korrupsjon innenfor offentlig sektor fremdeles er et alvorlig problem i Mexico. Mexico har et ganske omfattende lovverk mot korrupsjon, men ifølge Freedom House er håndhevelsen svak, og det er høy grad av straffrihet. Det påpekes videre at det politiske systemet i stor grad blir påvirket både av milliardene av USD som strømmer inn i landet hvert år fra USA fra ulovlig narkotikahandel, og av omfattende misligheter i forbindelse med offentlige kontrakter og annen statlig virksomhet. Forsøk på å straffeforfølge offentlige tjenestepersoner for korrupsjon har også blitt vanskeliggjort på grunn av kapasitetsmangler hos politi/påtalemyndighet og i rettsapparatet.³³

Sentralt i dette bildet er også sikkerhetssituasjonen for journalister i landet, som ifølge Freedom House er svært krevende. Det er grundig dokumentert at Mexico er ett av de farligste landene i verden å operere i for journalister, herunder journalister som skriver om korrupsjon, og ekstremt få lovbrudd mot journalister blir straffet.³⁴

³² <https://www.worldbank.org/en/publication/worldwide-governance-indicators/interactive-data-access>;
<https://www.transparency.org/en/cpi/2023/index/mex>;

³³ Freedom in the World 2024: Mexico,
<https://freedomhouse.org/country/mexico/freedom-world/2024>.

³⁴ Article 19, 28. mars 2023: *Mexico: Voices Against Indifference*,
<https://www.article19.org/resources/mexico-voices-against-indifference/>; Article 19, 4. mai 2023: *Mexico: AMLO attacks ARTICLE 19 on World Press Freedom Day*,
<https://www.article19.org/resources/mexico-amlo-attacks-article-19-on-world-press-freedom-day/>; Atlantic Council, 18. September 2023: *Violence against journalists: A tool to restrict press freedom in Mexico*, <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/books/violence-against-journalists-a-tool-to-restrict-press-freedom-in-mexico/>; Amnesty International, 6. Mars 2024: *Mexico: Killings of journalists under state protection show urgent need to strengthen federal mechanism*,
<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2024/03/mexico-killings-journalists->

3 Standarder for forebygging og håndtering av korrupsjon

I sin vurdering av framtidig risiko for korrupsjon knyttet til selskapets virksomhet ser Etikkrådet hen til internasjonale standarder og retningslinjer for etterlevelse og antikorrupsjon i multinasjonale selskaper. På grunnlag av disse kan det utledes noen hovedprinsipper for hvilke grep et foretak bør ta for å etablere og gjennomføre et effektivt antikorrupsjonsprogram.³⁵ I tillegg har OECD fastsatt egne prinsipper for god virksomhetsstyring («*corporate governance*») som på flere sentrale områder også har stor betydning for selskapers arbeid med antikorrupsjon.³⁶

Rådet ser også hen til internasjonale konvensjoner og andre sentrale føringer vedrørende myndigheters forebygging og håndtering av korrupsjon der dette er relevant for det større risikobildet som selskaper opererer innenfor. Når det gjelder

[strengthen-federal-mechanism/](#); Global Investigative Journalism Network, 18. juli 2024: *New Documentary Shows Mexican Journalists Have Nowhere to Turn*, <https://gijn.org/stories/new-documentary-shows-mexican-journalists-have-nowhere-to-turn/>.

³⁵ Internasjonalt anerkjente veiledninger og prinsipper for hvordan et antikorrupsjonsprogram kan utformes finnes blant annet i: ISO 37001:2016: *Anti-bribery management systems – Requirements with guidance for use*; UNODC. 2013a. *An Anti-Corruption Ethics and Compliance Programme for Business: A Practical Guide*, tilgjengelig på https://www.unodc.org/documents/corruption/Publications/2013/13-84498_Ebook.pdf; U.S. Department of Justice (DOJ) og U.S. Securities and Exchange Commission (SEC). 2012. *A Resource Guide to the U.S. Foreign Corrupt Practices Act*, tilgjengelig på <https://www.justice.gov/sites/default/files/criminal-fraud/legacy/2015/01/16/guide.pdf>; OECD. 2010. *Good Practice Guidance on Internal Controls, Ethics and Compliance*, tilgjengelig på <https://www.oecd.org/daf/anti-bribery/44884389.pdf>; Transparency International (TI). 2013. *Business Principles for Countering Bribery*, tilgjengelig på <https://www.transparency.org/en/publications/business-principles-for-countering-bribery>.

³⁶ OECD. 2015. *G20/OECD Principles of Corporate Governance*, https://www.oecd-ilibrary.org/governance/g20-oecd-principles-of-corporate-governance-2015_9789264236882-en.

Mexico og Pemex som statskontrollert selskap, mener rådet også at begrensninger på mediers og journalisters rolle i bekjempelsen av korrupsjon er av betydning.³⁷

Etterlevelse:

Samtlige standarder for beste praksis legger til grunn at toppledelsen må være genuint involvert i arbeidet for at selskapet effektivt skal være i stand til å forebygge korrupsjon. Det er viktig at ledelsen tydelig kommuniserer en nulltoleranse for korrupsjon, og at selskapet kommuniserer betydningen av det korrupsjonsforebyggende arbeidet til ansatte, forretningspartnere og representanter.³⁸

For å kunne definere systemer og et anti-korrupsjonsprogram som er tilpasset den konkrete virksomheten, må det gjøres en målrettet kartlegging og vurdering av korrupsjonsrisikoen i hele virksomheten. Det er et minstekrav at selskapet gjennomfører solide forebyggende tiltak på de områdene der selskapet er mest eksponert for risiko.³⁹

³⁷ UNODC. 2013b. *Reporting on Corruption. A Resource Tool for Governments and Journalists*, https://www.unodc.org/documents/corruption/Publications/2013/Resource_Tool_for_Governments_and_Journalists_COSP5_ebook.pdf; OECD. 2018. *The Role of the Media and Investigative Journalism in Combating Corruption*, https://www.oecd-ilibrary.org/governance/the-role-of-the-media-and-investigative-journalism-in-combating-corruption_7590ec9d-en.

³⁸ UNODC (2013a), kapittel III, bokstav A; OECD (2010), Annex II, bokstav A), punkt 1.; TI (2013), punkt 6.1. Se også World Bank Group (WBG). 2010. *Summary of World Bank Group Integrity Compliance Guidelines*, punkt 2.1, tilgjengelig på <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/06476894a15cd4d6115605e0a8903f4c-0090012011/original/Summary-of-WBG-Integrity-Compliance-Guidelines.pdf>.

³⁹ Dette følger blant annet av UNODC (2013a), kapittel II; OECD (2010), Annex II, bokstav A); DOJ og SEC (2012), kapittel 5, side 58-59; UK Ministry of Justice. 2011. *The Bribery Act 2010 Guidance*, Principle 3, tilgjengelig på <https://www.gov.uk/government/publications/bribery-act-2010-guidance>. En mer utfyllende veiledning for hvordan slike risikovurderinger kan gjennomføres er blant annet Global Compact's *A guide for anti-corruption risk-assessment* (2013), tilgjengelig på https://www.unglobalcompact.org/docs/issues_doc/Anti-Corruption/RiskAssessmentGuide.pdf.

For å oppnå en effektiv gjennomføring av systemene må man utvikle gode opplæringsopplegg for ansatte og forretningspartnere som selskapet har kontroll eller bestemmende innflytelse over. Særlig toppledere, mellomledere og ansatte i risikoutsatte posisjoner må få særskilt tilpasset undervisning.⁴⁰

Det er videre viktig at selskapet gjennomfører aktsomhetsvurderinger av tredjeparter, såkalt *due-diligence*, at tredjeparter i risikofylte områder gis opplæring i antikorrupsjon og følges opp jevnlig, og at det føres kontroll med at betalingene til disse står i et proporsjonalitetsforhold til det arbeidet som er utført.⁴¹ Oppfølgingen av tredjeparter kan blant annet omfatte regelmessige gjennomganger og oppdateringer av risikovurderingene og aktsomhetsvurderingsprosessene, gjentatte internett- og databasesøk for å identifisere nye røde flagg, samt regelmessige og/eller risikobaserte revisjoner.⁴²

Ledelsen må sette klare forventninger til at ansatte opptrer i samsvar med antikorrupsjonsprogrammet og at de varsler ved mistanke om brudd på interne regler. Det bør etableres systemer hvor ansatte og andre kan varsle anonymt og uten risiko for represalier.⁴³ Selskapet bør ha en entydig framgangsmåte for granskning av varslinger om brudd på retningslinjer, og det må synliggjøres hvilke reaksjoner som ilegges enkeltpersoner som bryter dem.⁴⁴

⁴⁰ UNODC (2013a), kapittel III, bokstav H; OECD (2010), Annex II, bokstav A), punkt 8; TI (2013), punkt 6.4; WBG (2010), punkt 7.

⁴¹ OECD (2010), Annex II, bokstav A), punkt 6, i); TI (2013), punkt 6.2.; WBG (2010), punkt 5.

⁴² World Economic Forum-Partnering Against Corruption Initiative (WEF-PACI). 2013. *Good Practice Guidelines on Conducting Third-Party Due Diligence*, pkt. 4 b, s. 14, http://www3.weforum.org/docs/WEF_PACI_ConductingThirdPartyDueDiligence_Guidelines_2013.pdf.

⁴³ UNODC (2013a), kapittel III, bokstav I og J; OECD (2010), Annex II, bokstav A), punkt 9 og 11, ii); TI (2013a), punkt 6.3.1. og 6.5.1.; WBG (2010), punkt 8.1, 9.1 og 9.3.

⁴⁴ UNODC (2013a), kapittel III, bokstav J og K; WBG (2010), punkt 10.

Antikorrupsjonsprogrammet må overvåkes og forbedres basert på både intern erfaring, utvikling av risiko i virksomheten og nye lover og standarder for beste praksis.⁴⁵

Ifølge beste praksis er det helt sentralt at arbeidet med korrupsjonsforebygging er delegert til en egen funksjon eller en person som har nødvendige ressurser og autonomi. Det forutsettes at etterlevelsesavdelingen har direkte tilgang til konsernledelsen og til styret.⁴⁶ Videre er det sentralt at etterlevelsesavdelingen har tilstrekkelige ressurser og kompetanse.

Virksomhetsstyring:

OECD-prinsippene slår blant annet fast at styret i selskapet er ansvarlig for å føre kontroll med selskapets daglige ledelse på vegne av eierne. For at styret skal kunne utøve denne funksjonen, er det avgjørende at det kan foreta objektive og selvstendige vurderinger, hvilket normalt vil forutsette at et tilstrekkelig antall av styremedlemmene er uavhengige av den daglige ledelsen.⁴⁷

Én av styrets nøkkelfunksjoner er å sikre integriteten til selskapets systemer for regnskap og finansiell rapportering, herunder uavhengig revisjon. Videre skal styret sikre at selskapet har hensiktsmessige internkontrollsystemer på plass, spesielt systemer for risikostyring, finansiell og operasjonell kontroll, samt systemer som sikrer etterlevelse av lover og relevante standarder. Som eksempler på relevante lover, reguleringer og standarder viser OECD-prinsippene blant annet til nasjonale straffebestemmelser som følger av OECDs Anti-Bribery Convention, samt andre former for bestikkelser og korrupsjon.⁴⁸

Mediers og journalisters rolle i bekjempelsen av korrupsjon:

UNODC fastslår at medier og journalister, og da spesielt gravejournalister («*investigative journalists*»), har en sentral rolle i bekjempelsen av korrupsjon ved å bistå myndighetene med å formidle informasjon av offentlig interesse til publikum. Ifølge UNODC er dette

⁴⁵ UNODC (2013a), kapittel III, bokstav L; OECD (2010), Annex II, bokstav A), punkt 12; TI (2013), punkt 6.8 og 6.10; WBG (2010), punkt 3.

⁴⁶ Dette følger blant annet av DOJ og SEC (2012), kapittel 5, side 58; OECD (2010), Annex II, bokstav A), punkt 4.; WBG (2010), punkt 2.3.

⁴⁷ OECD (2015), prinsipp VI, s. 45, prinsipp VI.E, s. 50.

⁴⁸ OECD (2015), prinsipp VI.D.7, s. 49-50.

reflektert i artikkel 13.1(d) av FNs Antikorrupsjonskonvensjon (*United Nations Convention Against Corruption* – UNCAC), som slår fast at statspartene skal «respektere, fremme og beskytte friheten til å søke, motta, publisere og spre informasjon vedrørende korrupsjon».⁴⁹

OECD påpeker også at nyhetsrapportering generelt og gravejournalistikk spesielt er blant de viktigste kildene til å bevisstgjøre offentligheten om korrupsjon. Videre gjør OECD det klart at medierapporter er en vesentlig kilde for å avdekke korrupsjon i utgangspunktet, og at slike rapporter i neste omgang kan danne grunnlag enten for nærmere etterforskning av politi- og påtalemyndigheter, eller for selskapers interne granskninger eller selvrapportering. OECD viser i denne sammenheng også til artikkel 13.1(d) i UNCAC.⁵⁰ Mexico er statspart til UNCAC.

4 Virksomhetsstyring

Pemex er heleid av den meksikanske staten. Fem av styremedlemmene representerer den meksikanske regjeringen, og disse blir oppnevnt av presidenten i landet. Dette inkluderer alltid energiministeren, som er fast styreleder og har dobbeltstemme ved stemmelikhet, og finansministeren. Presidenten nominerer også de uavhengige styremedlemmene. Disse kan være inntil fem representanter, og må godkjennes av det meksikanske senatet. Det er også presidenten som eventuelt avsetter styremedlemmer. Gjennom konsernstyret kontrollerer presidenten og regjeringen også styrene i de tre datterselskapene, og dermed også toppledelsen i Pemex og i datterselskapene.⁵¹

Mexico fikk ny president 1. oktober 2024. På styremøtet i Pemex dagen etter ble en ny toppledelse i selskapet utnevnt.⁵² Flere av CEOene i Pemex som har blitt oppnevnt siden

⁴⁹ UNODC (2013b), s. 5, 21-23.

⁵⁰ OECD (2018), s. 4, 6.

⁵¹ Pemex 20-F for 2023; OECD (2017) Public Procurement Review of Mexico's PEMEX: Adapting to Change in the Oil Industry, OECD Public Governance Reviews, <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264268555-en.pdf?expires=1729071032&id=id&accname=oid029201&checksum=C5FC4FDF47DA40850605B9A6E23BA8D7>.

⁵² Pemex, 2. oktober 2024: *El Consejo de Administración de Petróleos Mexicanos aprueba nuevos nombramientos*,

2012 har hatt tette forbindelser til den aktuelle presidenten som har oppnevnt dem, eller til den aktuelle regjeringen.⁵³

Pemex opplyser at det er styret som godkjenner selskapets etterlevelsprogram, herunder tiltak mot korrupsjon. Videre viser Pemex til at styret overvåker selskapets internkontroll gjennom revisjonskomiteen. Internrevisjonen, som er ansvarlig for å revidere selskapets gjennomføring av internkontrollen, rapporterer direkte til denne komiteen.⁵⁴

5 Pemex sine tiltak for å forebygge, oppdage og reagere på korrupsjon

5.1 Tonen fra toppen

Etikkrådet har gått gjennom Pemex sine bærekraftsrapporter for de siste ti årene. Det har vært vanskelig å finne skriftlige eksempler på «tonen fra toppen» når det gjelder antikorrupsjon i disse rapportene. Rådet har derfor bedt selskapet gi noen konkrete eksempler på grep som styreleder, CEO eller andre i toppledelsen hadde gjort i løpet av de fem foregående årene for å kommunisere nulltoleranse for korrupsjon til selskapets ansatte, forretningspartnere og representanter. Som svar på dette har Pemex for det første vist til skriftlige erklæringer om antikorrupsjon som selskapets CEO og andre i

https://www.pemex.com/saladeprensa/boletines_nacionales/Paginas/2024_18-nacional.aspx.

⁵³ The Guardian, 20. august 2020: Mexico rocked by claims of corruption against three former presidents, <https://www.theguardian.com/world/2020/aug/20/mexico-corruption-former-presidents-emilio-lozoya>; Bloomberg, 27. November 2017: Pemex CEO Becomes Mexico's Finance Minister, <https://www.bloomberg.com/politics/articles/2017-11-27/pemex-revolving-door-turns-again-as-ceo-becomes-finance-minister>; Bloomberg, 27. Juli 2018: Mexico's Next President Promises Pemex Investment, Names New CEO, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-07-27/octavio-romero-oropeza-is-named-chief-executive-officer-of-pemex>;

⁵⁴ Hhv. brev fra Etikkrådet av 29. november 2023 og svar fra Pemex av 27. desember 2023.

toppleidelsen har lagt ut på selskapets hjemmeside i tidsrommet 2021-2023. I tillegg har selskapet også vist til brosjyren «the Moral Booklet» fra landets president.⁵⁵

5.2 Risikovurderinger

I henhold til antikorrupsjonsretningslinjene til Pemex («Anti-Corruption Policies and Guidelines» – ACPG), skal selskapet identifisere korrupsjonsrisikoer og etablere effektive forebyggende kontroller. ACPG viser til egne retningslinjer for risikostyring som gjelder for Pemex og selskapets datterselskap og tilknyttede selskap. Retningslinjene er generiske og viser kun til korrupsjon som et eksempel på én type risiko.⁵⁶ Et par av vedleggene til ACPG gir imidlertid nærmere veiledning for identifisering av spesifikke korrupsjonsrisikoer. Ifølge Pemex gjennomførte selskapets juridiske avdeling en intern spørreundersøkelse i slutten av 2019 og begynnelsen av 2020 for å identifisere funksjoner og stillinger som er spesielt utsatte for korrupsjonsrisiko, med sikte på å utarbeide strategier og konkrete tiltak for å forhindre korrupsjon.⁵⁷

Etikkrådet har også spurt Pemex om et sammendrag av de viktigste funnene fra selskapets seneste korrupsjonsrisikovurdering, og hvordan disse har blitt prioritert. Dette har ikke blitt besvart av selskapet. Rådet har også spurt om de viktigste tiltakene som Pemex har iverksatt basert på denne vurderingen. Her har selskapet vist til flere av de generelle etterlevelsestiltakene som selskapet har innført:

- Ethiske retningslinjer som gjelder både for ansatte og for leverandører, partnere og tredjeparter,
- Retningslinjer for aktsomhetsvurderinger,
- Antikorrupsjonserklæringer og -klausuler i alle kontrakter,
- Opplæring av styremedlemmer, ledelse og ansatte,
- Informasjons-/holdningskampanjer og varslingstjeneste,
- Disiplinære tiltak mot ansatte som bryter regelverket,

⁵⁵ Brev fra Etikkrådet av 29. november 2023 og svar fra Pemex av 27. desember 2023; https://www.pemex.com/etica_y_transparencia/etica/Paginas/default.aspx; https://www.gob.mx/cms/uploads/attachment/file/427152/CartillaMoral_.pdf.

⁵⁶ Pemex, 23. februar 2018: *Políticas y Lineamientos de Administración de Riesgos Empresariales de Petróleos Mexicanos, sus Empresas Productivas Subsidiarias y en su caso, Empresas Filiales*.

⁵⁷ Brev fra Pemex av 19. september 2024.

- Samarbeid med myndighetene om oppfølging av og sanksjoner mot ansatte som begår ulovligheter.⁵⁸

5.3 Retningslinjer og planer

Pemex har hatt egne retningslinjer for antikorrupsjon siden september 2017. Gjeldende retningslinjer er fra juni 2021.⁵⁹ Retningslinjene, som gjelder både for ansatte og tredjeparter, inneholder blant annet bestemmelser om korrupsjonsrisikovurderinger, interessekonflikter, aktsomhetsvurderinger og håndtering av relasjonene til tredjeparter og PEPs, håndtering av gaver og underholdning, forebygging av hvitvasking, internkontroll knyttet til regnskapet, sponsorvirksomhet og politisk finansiering, varsling, granskninger og sanksjoner.

Vedleggene til retningslinjene omfatter blant annet nærmere beskrivelser av forskjellige former for korrupsjon, egenerklæring om antikorrupsjon, spørreskjema for ekstern vurdering av korrupsjonsrisikoen i Pemex, internt spørreskjema for identifisering og forebygging av korrupsjonsrisiko, oversikt over forskjellige korrupsjonsrisikofaktorer, m.m. Også de opprinnelige retningslinjene fra 2017 inneholder flesteparten av elementene nevnt ovenfor selv om retningslinjene har vært gjennom en betydelig revisjon.

Etikkrådet har videre spurt om Pemex har en egen plan for selskapets antikorrupsjonsarbeid. Her har selskapet vist til sitt seneste etterlevelsprogram som ble vedtatt i juni 2023.⁶⁰ Antikorrupsjon er fastsatt som ett av de fire hovedmålene for dette programmet. Programmet gir imidlertid kun en overordnet beskrivelse av

⁵⁸ Hhv. brev fra Etikkrådet av 29. november 2023 og svar fra Pemex av 27. desember 2023.

⁵⁹ Pemex, juni 2021: *Anti-corruption Policies and Guidelines for Petroleos Mexicanos, its Subsidiary Productive Companies and Subsidiaries and, as the case may be, Subsidiary Companies*,
[https://www.pemex.com/en/compliance/Documents/PEMEXanticorruption%2019\(trad-eng\)%20plus%2020-48_V0.pdf](https://www.pemex.com/en/compliance/Documents/PEMEXanticorruption%2019(trad-eng)%20plus%2020-48_V0.pdf).

⁶⁰ Pemex, juni 2023: *Programa de Cumplimiento. Ética e Integridad, Anticorrupción, Cumplimiento Legal y Transparencia y Protección de Datos*,
https://www.pemex.com/etica_y_transparencia/etica/Documents/Programa_Pemex_Cumple.pdf.

selskapets hovedmål på etterlevelsesområdet og gir ingen nærmere beskrivelse av hvordan dette arbeidet skal organiseres og gjennomføres i praksis.

5.4 Opplæring

Pemex opplyser at det har et årlig opplæringsprogram hvor e-læringskursene som gjelder selskapets retningslinjer for antikorrupsjon og interessekonflikter, er obligatoriske for alle ansatte, inkludert toppledelsen.⁶¹ Etikkrådet har også fått tilgang til Pemex' informasjons- og opplæringskalender for 2024 som viser hvilke korrupsjonsrelaterte informasjonskampanjer og kurs som skal gjennomføres for ledere og ansatte i løpet av året.

Når det gjelder mer spesialisert opplæring på antikorrupsjonsområdet, viser Pemex til at selskapet har e-læringskurs for håndtering av interessekonflikter. Videre opplyser selskapet at det jevnlig formidler forskjellige former for informasjons- og opplæringsmateriell («infographics») til alle ansatte gjennom interne kommunikasjonskanaler, herunder når det gjelder antikorrupsjon. Pemex har delt en del eksempler på slikt materiell med Etikkrådet.

Pemex har også oppgitt tall for hvor mange ansatte på forskjellige nivåer i selskapet som har gjennomført kurs i retningslinjene for antikorrupsjon og interessekonflikter de siste fem årene. I tillegg har selskapet også delt tall for hvor mange underleverandører som har mottatt informasjonsmateriell knyttet til etterlevelse og antikorrupsjon.

5.5 Organisering

Pemex opplyser at det er selskapets juridiske avdeling (*Dirección Jurídica* – DJ) som er ansvarlig for selskapets etterlevelsesprogram gjennom underavdelingen for etterlevelse og åpenhet (*Gerencia Jurídica de Cumplimiento Legal y Transparencia* – GJCLT). Dette inkluderer også arbeidet med forebygging, avdekking/granskning og håndtering av korrupsjon. Avdelingen hadde 44 ansatte per desember 2023. I tillegg opplyser selskapet at det er 80 ansatte som jobber med etterlevelse i datterselskapene. Pemex

⁶¹ Hhv. brev fra Etikkrådet av 29. november 2023 og svar fra Pemex av 27. desember 2023.

har ikke besvart Etikkrådets spørsmål om hvor mange ansatte som jobber spesifikt med antikorrupsjon.⁶²

Selv om det er et heleid statlig selskap, gjør Pemex det klart at selskapet har teknisk, operasjonell og ledelsesmessig autonomi. Dette innebærer at selskapets etterlevelsesarbeid ikke er avhengig av den meksikanske statens eksterne kontroll- og håndhevelsesorganisasjoner. Samtidig gjør imidlertid Pemex oppmerksom på at selskapet også er gjenstand for revisjon av Mexicos riksrevisjon (*Auditoría Superior de la Federación* – ASF) i tillegg til selskapets egen internrevisjon.

5.6 Bruk av tredjeparter og aktsomhetsvurderinger av disse

Pemex har hatt egne retningslinjer for aktsomhetsvurdering av tredjeparter siden november 2018. Gjeldende retningslinjer er fra juni 2021.⁶³ Retningslinjene skal blant annet forebygge korrupsjon, bestikkelser, hvitvasking og terrorfinansiering. Vedleggene til retningslinjene omfatter blant annet spørreskjema til tredjeparter, sjekkliste for røde flagg og oversikt over aktuelle tiltak for å redusere identifisert risiko. De beskrevne sjekkpunktene, verktøyene og prosessene i disse retningslinjene synes i stor grad å være i samsvar med de krav som følger av gjeldende internasjonale retningslinjer på dette området.

Pemex har opplyst at det i tidsrommet juni 2021 til august 2024 har godkjent mer enn 9000 tredjeparter i henhold til selskapets krav til etikk og integritet. Listen over disse tredjepartene ligger ute på Pemex sin hjemmeside.⁶⁴ Pemex har også oppgitt hvor mange tredjeparter (leverandører og kunder) som har blitt avvist eller som ikke har fått videreført sine kontrakter med selskapet fordi de ikke oppfyller disse kravene. Pemex

⁶² Hhv. brev fra Etikkrådet av 29. november 2023 og svar fra Pemex av 27. desember 2023.

⁶³ Pemex, 30. juni 2021: *Policies and Guidelines for the Development of Due Diligence in Petroleos Mexicanos, its Subsidiary Productive Companies and, as the case may be, Subsidiary Companies, regarding Ethics and Corporate Integrity*, [https://www.pemex.com/en/compliance/Documents/EN_DD%202017%20Def_V1%20\(002\).pdf](https://www.pemex.com/en/compliance/Documents/EN_DD%202017%20Def_V1%20(002).pdf).

⁶⁴

https://www.pemex.com/etica_y_transparencia/etica/Documents/viabilidad%20comercial/viabilidad-comercial.pdf

har imidlertid ikke besvart Etikkrådets spørsmål om hvor mange av de aktuelle tredjepartene som har blitt avvist på grunn av for høy risiko for korrupsjon/bestikkelser.⁶⁵

I 2019 inngikk Pemex PEP tre forskjellige kontrakter på til sammen flere hundre millioner MXN med selskapet *Sepec Oilfield Services, SA de CV* (SOS) for arbeid knyttet til PEPs oljebrønner.⁶⁶ SOS kan knyttes til den tidligere nevnte «Sepec-eieren» fordi SOS i 2012 ble etablert av hans sønn og svigerdatter.⁶⁷ Etikkrådet har derfor etterspurt rapporten fra aktsomhetsvurderingen som Pemex gjorde da SOS ble godkjent som leverandør.⁶⁸

I sitt svar har Pemex bekreftet at det ble gjennomført en aktsomhetsvurdering av SOS. Denne vurderingen skal ha inkludert sjekk av røde flagg som følge av negative medierapporter, bakgrunnsundersøkelser av aksjonærer, juridiske representanter og tilknyttede selskaper, samt avklaring av negative funn. Ifølge Pemex ble SOS også pålagt avbøtende tiltak som selskapet skal ha etterlevd. Med henvisning til interne regler og meksikansk lovgivning om databeskyttelse har imidlertid Pemex avvist å dele den aktuelle rapporten med Etikkrådet.⁶⁹

5.7 Varsling, granskninger og reaksjoner

Pemex har hatt en egen varslingstjeneste siden august 2017, hvor det også er mulig å varsle anonymt via selskapets hjemmeside.⁷⁰ Selskapet har også hatt egne prosedyrer

⁶⁵ Hhv. brev fra Etikkrådet av 29. november 2023 og svar fra Pemex av 27. desember 2023; brev fra Pemex av 19. september 2024.

⁶⁶ Det dreier seg hhv. om kontrakt nr. 641009818, inngått 7. mai 2019; kontrakt nr. 641009825, inngått 18. september 2019; og kontrakt nr. 641009827, inngått 18.09.2019. Alle er tilgjengelige på <https://www.plataformadetransparencia.org.mx/>.

⁶⁷ La Chispa de Yucatán, 14. Februar 2022: *Entregan contrato de 6.6 MDD a firmas ligadas al ex subdirector de Pemex*, [lenke til artikkelen](#).

⁶⁸ E-post fra Etikkrådet til Pemex av 20. juni 2024.

⁶⁹ E-post fra Pemex til Etikkrådet av 4. juli 2024; brev fra Pemex av 19. september 2024.

⁷⁰ Pemex Sustainability Report 2017, s. 76-77; <https://www.pemex.com/lineaetica/Paginas/default.aspx>.

for håndtering av varsler siden september 2017. Mottatte varsler blir først overlevert til en egen underkomité for analyse (*Subgrupo de Análisis*) som er sammensatt av spesialister på de forskjellige områdene som varslingssystemet i første rekke er ment å håndtere. Underkomitéen fungerer som et slags sekretariat for etikkomiteen (*Comité de Ética*) som tar en endelig avgjørelse om hvordan det enkelte varselet skal håndteres, herunder om det skal oversendes til 'Ansvarsenheten' (*Unidad de Responsabilidades – UR*) for videre oppfølging og sanksjonering.⁷¹ Ifølge Pemex blir varslingssystemet deres jevnlig revidert og godkjent av KPMG.⁷²

Ansvar for å administrere varslingstjenesten ligger i juridisk avdeling, som også har ansvaret for å granske varsler som gjelder korrupsjon spesielt. På selskapets hjemmeside har Pemex lagt ut tall over mottatte varsler siden tjenesten ble innført i 2017, fordelt på forskjellige temaer.⁷³ Pemex opplyser at det har vært saker i løpet av disse årene hvor ansatte har beriket seg selv på bekostning av selskapet, men på spørsmål fra Etikkrådet opplyser selskapet at det ikke har mottatt noen varsler om mulige aktive eller passive bestikkelser i selskapets virksomhet i løpet av de siste fem årene.⁷⁴

Etikkrådet har bedt om informasjon om hvordan Pemex har fulgt opp varslene det har mottatt ved *Antonio Dovalí Jaime*-raffineriet, og bedt om en forklaring på hvorfor oppsigelsen av varsleren ikke bør anses som gjengjeldelse. Ifølge Pemex har det ikke mottatt noen varsler om korrupsjon fra vedkommende gjennom sin varslingstjeneste (*Línea Ética*) – kun et varsel om trakassering som ikke ble bekreftet. Videre har Pemex opplyst at det også kjenner til at det har blitt varslet gjennom andre kanaler, men at

⁷¹ Pemex, 11. September 2017: *Políticas y Procedimientos para el funcionamiento de la Línea Ética de Petróleos Mexicanos, sus Empresas Productivas Subsidiarias y, en su caso, Empresas Filiales*, <https://www.pemex.com/lineaetica/Documents/politicas-y-lineamientos-lineaetica-20170911.pdf>. 'Ansvarsenhete' er egne statlige internkontrollenheter som finnes i statlige produksjonsselskaper i Mexico, og som er underlagt *Secretaría de la Función Pública*.

⁷² Brev fra Pemex av 19. september 2024.

⁷³ Pemex: *Difusión Línea Ética 2022*, https://www.pemex.com/lineaetica/Documents/difusion-linea-etica_2022.pdf.

⁷⁴ Hhv. brev fra Etikkrådet av 29. november 2023 og svar fra Pemex av 27. desember 2023.

heller ikke disse har blitt bekreftet eller sanksjonert hittil etter hva selskapet kjenner til. Selskapet har ikke delt noen nærmere informasjon om oppfølgingen av varslene med Etikkrådet. Når det gjelder spørsmålet om gjengjeldelse, har Pemex også her vist til at det ikke har mottatt noen varsler om korrupsjon fra vedkommende gjennom sin varslingsjeneste, i tillegg til at selskapets gjeldende policy forbyr gjengjeldelse mot ansatte som varsler.⁷⁵

Pemex har presentert status i tre av de eldre korrupsjonssakene som selskapet kan knyttes til. De aktuelle sakene er «Vitol-saken» og to saker knyttet til tidligere CEO i selskapet, nærmere bestemt «Odebrecht-saken» og «Agronitrogenados-saken». Ifølge Pemex samarbeider selskapet med relevante meksikanske myndigheter i disse sakene. I enkelte andre saker hvor det har vært anklager om korrupsjon, har Pemex enten henvist disse til UR for eventuelle administrative sanksjoner, eller til påtalemyndigheten for videre etterforskning og håndhevelse for mulige brudd på den meksikanske tjenestemannsloven (*Ley General de Responsabilidades Administrativas*) og aktuell straffelovgivning. Ifølge Pemex har selskapet myndighet til å si opp ansatte som bryter selskapets antikorrupsjonsregelverk når dette anses nødvendig og er i overensstemmelse med den føderale arbeidsloven (*Ley Federal del Trabajo*).⁷⁶

Etikkrådet har spurt om Pemex har nærmere informasjon om hva som har blitt gjort for å etterforske og evt. tiltale/sanksjonere de 26 ansatte i Pemex som SFP i oktober 2017 mistenkte for ulovlig berikelse. Pemex opplyser imidlertid at SFP ikke rapporterer om sine etterforskninger, og at selskapet derfor ikke har noen nærmere informasjon om hva som har skjedd videre i de aktuelle sakene.⁷⁷

6 Informasjon fra selskapet

I tillegg til informasjonen på selskapets hjemmeside og i årsrapporter har Pemex i flere omganger siden november 2023 gitt Etikkrådet informasjon om sine antikorrupsjonstiltak, samt delt flere av sine interne retningslinjer. Beskrivelsen i kapittel 4 er i hovedsak basert på dette informasjonsgrunnlaget. I september 2024 ga selskapet

⁷⁵ Hhv. e-post fra Etikkrådet av 20. juni 2024 og svar fra Pemex av 4. juli 2024; Brev fra Pemex til Etikkrådet av 19. september 2024.

⁷⁶ Hhv. brev fra Etikkrådet av 29. november 2023 og svar fra Pemex av 27. desember 2023.

⁷⁷ Hhv. e-post fra Etikkrådet av 20. juni 2024 og svar fra Pemex av 4. juli 2024.

også kommentarer til et utkast til tilrådning om utelukkelse av selskapet. Flere av opplysningene selskapet kom med her, er tatt inn i kapittel 4. Selskapets viktigste synspunkter utover dette følger nedenfor:⁷⁸

Om korrupsjonsanklagene og -mistankene:

Som en generell kommentar skriver Pemex her følgende:

«Pemex has never been involved in any corruption case, nor has it received a subpoena or anything similar, nor has it been investigated or sanctioned by any national or international authority for violations of anti-corruption laws. The foregoing is relevant because the definition of serious corruption set forth in the document being answered does not apply to the company, since neither the company nor its representatives have i) given or offered an advantage in order to unduly influence either a public official in the exercise of his duties or in decisions that may confer an advantage to the company; or a person in the private sector who makes decisions or influences decisions that may confer an advantage to the company; ii) demanded or received a bribe, much less that such practices are carried out systematically or extensively.»

Når det gjelder sakene knyttet til Siemens, Escolín, Hewlett-Packard, Key Energy Services og Oceanografia S.A. de C.V., opplyser Pemex at selskapet ikke har blitt etterforsket i forbindelse med noen av disse sakene, og heller ikke har tjent på de aktuelle kontraktene.

Pemex påpeker videre at selskapet samarbeider med nasjonale og utenlandske myndigheter i korrupsjonsetterforskningene disse gjennomfører, hvor nåværende eller tidligere Pemex-ansatte kan ha vært involvert i kraft av sin stilling i selskapet. Dette inkluderer blant annet Vitol-etterforskningen i USA.

I tillegg til Vitol-saken har Pemex også levert anmeldelser i Odebrecht- og AHMSA-sakene. Ifølge Pemex har selskapet også status som fornærmet part i Odebrecht-saken.

Om informasjon fra media:

Pemex skriver her følgende:

«The information provided by the media is inaccurate, incorrect, unconfirmed, or sensationalist, and is categorically denied because it is considered untrue, since it does not come from an official source that has the elements that allow us to assert that it is reliable information.»

⁷⁸ Brev fra Pemex til Etikkrådet av 19. september 2024; e-post fra Pemex av 27. september 2024.

Om selskapets etterlevelsessystem generelt:

Pemex opplyser at deres rapportering omkring deres etterlevelses- og antikorrupsjonstiltak har fått en veldig høy score i en undersøkelse i 2023 av de 500 viktigste selskapene i Mexico (*Integridad Corporativa 500 (IC500)*).

Om selskapets aktsomhetsvurderinger:

Pemex gjør det klart at selskapets aktsomhetsvurderingsprosedyrer med henblikk på etikk og integritet blir strengt fulgt ved inngåelse av alle kontrakter. Så langt som mulig skal dette sikre at tredjepartene som selskapet inngår kontrakter med, ikke er utsatt for risiko som kan hindre etterlevelse av relevant lovgivning på de aktuelle områdene, samt gi grunnlag for eventuelle avbøtende tiltak for å fjerne gjenstående risiko.

7 Etikkrådets vurdering

Basert på den foreliggende dokumentasjonen har Etikkrådet vurdert SPU's investering i Pemex opp mot kriteriet for grov korrupsjon og annen grov økonomisk kriminalitet i de etiske retningslinjene.

Rådets undersøkelser har vist at Pemex kan knyttes til flere korrupsjonsanklager eller -mistanker i Mexico i tidsrommet 2004-2023. Anklagene og mistankene omfatter mange tidligere ansatte i Pemex, og flere av de aktuelle sakene har endt med rettsforlik i USA. Det er fremdeles uklart hvor mange av de aktuelle sakene som har endt med sanksjoner mot de involverte i Pemex. Det er heller ikke klart hvor mye som totalt skal ha blitt betalt i bestikkelser i løpet av det aktuelle tidsrommet. Anklagene mot tidligere CEO i Pemex – hvor det fremgår at vedkommende skal ha mottatt nærmere 14 millioner USD i bestikkelser – indikerer imidlertid at det kan dreie seg om betydelige summer.

Pemex påpeker at selskapet som sådan ikke har blitt etterforsket for korrupsjon i Mexico eller i utlandet. Etikkrådet vurderer imidlertid ikke straffskyld, men om selskapet har opptrådt på en slik måte at det er en uakseptabel risiko for at selskapet i retningslinjenes forstand medvirker til eller selv er ansvarlig for grov korrupsjon eller annen grov økonomisk kriminalitet. Hvis det kun dreier seg om noen få enkelttilfeller av utro tjenere på lavt nivå er rådet enig i at selskapet ikke uten videre kan sies å medvirke til korrupsjonshandlingene. Når det derimot dreier seg om et relativt høyt antall saker som også omfatter ledere på høyere nivå, mener rådet det ikke er tilsvarende grunnlag for å skille mellom selskapet og selskapets ansatte når det gjelder medvirkning. Etter rådets syn er det tilstrekkelig underbygget at det har blitt utbetalt bestikkelser til ansatte i Pemex med sikte på å vinne kontrakter for Pemex, og at de aktuelle anklagene og

mistankene totalt sett er såpass omfattende og systematiske at disse kvalifiserer for en nærmere gjennomgang av risikoen for at Pemex vil bli involvert i grov korrupsjon.

Ettersom Pemex er statseid og fullstendig underlagt statlig styring, blir det vanskeligere å vurdere korrupsjonsrisiko basert på selskapsstyring og forebyggingstiltak slik Etikkrådet vanligvis gjør ved vurderingen av børsnoterte selskaper. Flere av CEOene i Pemex de siste tolv årene har hatt tette bånd til den sittende presidenten eller regjeringen. De alvorligste korrupsjonsanklagene gjelder en tidligere toppleder.

Nå har Mexico en ny regjering, og Pemex har igjen fått ny ledelse. Etikkrådet har ingen mulighet til å vurdere om disse utskiftningene endrer korrupsjonsrisikoen, men mener at et styringssystem der vanlige kontrollmekanismer lettere kan settes til side, representerer en betydelig iboende korrupsjonsrisiko. Det som da blir særlig viktig, er om Pemex sender tydelige signaler om at korrupsjonsanklager blir tatt på alvor. Dette innebærer både at anklagene blir fulgt opp på en ordentlig måte, og at det tydelig kommuniseres at brudd på lover og selskapets retningslinjer vil få konsekvenser.

Etikkrådet mener at Pemex' informasjon om mulig korrupsjon og andre økonomiske uregelmessigheter knyttet til kontrakter er lite transparent og for fokusert på å avvise at uregelmessigheter kan ha funnet sted. Heller enn å informere om sakene som har blitt trukket fram i media, avviser selskapet informasjon fra media på generelt grunnlag som usann og sensasjonalistisk. Dette svekker tilliten til om selskapet har en adekvat respons på disse sakene. Etikkrådet vil i den sammenheng også påpeke at sikkerhetssituasjonen for journalister som skriver om korrupsjon i Mexico er svært krevende.

I en situasjon der en tidligere toppleder er under etterforskning for svært alvorlige korrupsjonsanklager, forventer Etikkrådet en stor grad av åpenhet og en svært tydelig «tone fra toppen» om at korrupsjon og andre økonomiske misligheter er uakseptabelt. Utenom de skriftlige erklæringene om antikorrupsjon fra CEO og andre i toppledelsen på selskapets hjemmeside i tidsrommet 2021-2023, har selskapet ikke gitt noen konkrete eksempler på «tonen fra toppen» på dette området. Gitt at den tidligere topplederen har vært under etterforskning helt siden 2017, og de mange korrupsjonssakene som er kjent fra de siste 20 årene, synes rådet dette er en for passiv tilnærming. Videre forventer Etikkrådet at selskapet gransker alle mistanker om korrupsjon og informerer offentlig om utfallet av disse granskningene.

Rådet mener også det er svært viktig at bekreftede korrupsjonshandlinger blir møtt med adekvate reaksjoner – enten fra selskapet selv eller fra ansvarlige myndigheter – og i rimelig tid. I lys av dette mener rådet det også er grunn til å stille spørsmål ved om Pemex legger tilstrekkelig vekt på håndhevelsesaspektet ved korrupsjonsbekjempelse

når selskapet etter snart syv år ikke har noen nærmere informasjon om hva som har blitt gjort for å etterforske og evt. tiltale/sanksjonere de 26 ansatte i Pemex som SFP i oktober 2017 mistenkte for ulovlig berikelse. Rådet ser dette også i sammenheng med det mer overordnede risikobildet, hvor Mexico er rangert svært lavt på Verdensbankens og Transparency Internationals korrupsjonsindekser, og hvor Freedom House og andre rapporterer om svak håndhevelse og høy grad av straffrihet i landet.

Antikorrupsjonsretningslinjene til Pemex (ACPG) synes i stor grad å være i samsvar med de krav som følger av internasjonale standarder på området, og gir også veiledning for identifisering av spesifikke korrupsjonsrisikoer. Det er imidlertid ikke mulig for rådet å vurdere i hvilken grad retningslinjene for risikovurderinger blir fulgt i praksis ettersom Pemex ikke har delt nærmere informasjon om de viktigste funnene fra selskapets seneste korrupsjonsrisikovurdering. Videre, selv om Pemex synes å ha en relativt stor etterlevelsorganisasjon, er det også vanskelig å vurdere hvordan selskapets antikorrupsjonsarbeid organiseres og gjennomføres i praksis, når selskapet ikke har kunnet fremvise en egen plan for dette arbeidet, eller opplyst hvor mange i selskapet som faktisk jobber med antikorrupsjon.

Når det gjelder selskapets opplæringsprogram, gir dette inntrykk av at opplæring av ansatte og ledelse i retningslinjene blir gjennomført i stor grad. Materialet Pemex har delt med Etikkrådet, er imidlertid generisk og gir ikke grunnlag for å vurdere hvorvidt selskapet også gjennomfører mer tilpasset opplæring for ansatte og ledere i forskjellige roller og posisjoner i selskapet.

Gitt selskapets historikk med anklager om for tette bånd til underleverandører, legger rådet betydelig vekt på selskapets aktsomhetsvurderinger av leverandører og andre tredjeparter. Pemex sine retningslinjer for aktsomhetsvurderinger av tredjeparter er omfattende og synes i stor grad å være i tråd med gjeldende internasjonale standarder. Rådet har videre merket seg at alle godkjente tredjeparter ligger ute på selskapets hjemmeside. Når Pemex ikke opplyser hvor mange av tredjepartene som har blitt avvist etter selskapets aktsomhetsvurderinger på grunn av for høy risiko for korrupsjon/bestikkelser, er det imidlertid ikke mulig for rådet å vurdere i hvilken grad disse prosessene tar høyde for korrupsjonsrisiko.

En sentral test i denne sammenheng er om selskapet gjør de nødvendige undersøkelser når det knytter seg mange røde flagg til en potensiell leverandør. Basert på omfattende rapportering i media og andre steder mener rådet dette var situasjonen da Pemex inngikk flere kontrakter med selskapet Sepec Oilfield Services, SA de CV (SOS) i 2019. Pemex opplyser at selskapet gjennomførte alle de nødvendige undersøkelser før de inngikk kontraktene, men ettersom selskapet ikke har gitt Etikkrådet innsyn i

rapporten fra undersøkelsene av SOS, er det ikke mulig for rådet å foreta en kvalifisert vurdering av om selskapets undersøkelser av denne leverandøren har vært tilstrekkelige med henblikk på korrupsjonsrisiko.

Rådet har merket seg at Pemex har hatt en varslingstjeneste på plass siden 2017. Ifølge selskapet er det ikke mottatt noen varsler om mulige aktive eller passive bestikkelser i selskapets virksomhet i løpet av de siste fem årene. Gitt selskapets korrupsjonshistorikk, risikoprofil og størrelse er dette påfallende. Ettersom Pemex heller ikke har delt noen nærmere informasjon om oppfølgingen av varslene fra den tidligere ansatte ved Antonio Dovalí Jaime-raffineriet, eller gitt et utfyllende svar på rådets spørsmål vedrørende mulig gjengjeldelse mot vedkommende, mener rådet at selskapet ikke har godtgjort at varslingssystemet fungerer i praksis.

Samlet sett gir ikke dette betryggende sikkerhet for at Pemex har iverksatt tilstrekkelige tiltak for å forebygge, avdekke og håndtere korrupsjon, eller at dette er noe som blir tilstrekkelig prioritert av selskapets styre og øverste ledelse. Etikkrådet mener derfor at risikoen for grov korrupsjon i tilknytning til Pemex sin virksomhet er uakseptabel.

8 Tilrådning

Etikkrådet anbefaler å utelukke Petroleos Mexicanos fra Statens pensjonsfond utland på grunn av en uakseptabel risiko for at selskapet bidrar til eller selv er ansvarlig for grov korrupsjon.

Svein Richard
Brandtzæg
Leder

(Sign.)

Siv Helen Rygh
Torstensen

(Sign.)

Cecilie
Hellestveit

(Sign.)

Vigdis Vandvik

(Sign.)

Egil Matsen

(Sign.)